

Jong en oud ijzersterk team

'Ik ga haar heel erg

'Ze geeft me energie, structuur, relativiseringsvermogen.'

Dat zegt leerkracht Angela Kouwenhoven (31) over haar co-teacher Nettie Hermus (66). Ik spreek ze op 2 juli, de laatste werkdag van Hermus. 'Ik kijk er als een berg tegenop om te stoppen, maar ik wil plaats maken voor de jongere generatie.'

Er is overduidelijk chemie tussen de twee juffen. Aan een half woord hebben ze genoeg om elkaar te begrijpen en ook privé gaan ze met elkaar om. Kouwenhoven, voorzitter van de Stuurgroep Jong van CNV Onderwijs, en Hermus werken al vijf jaar samen op de Rotterdamse Van Brienoordschool. Tegenwoordig staan ze nog één dag met z'n tweeën voor groep 4.

Toen Hermus 55 jaar was, stopte ze met werken om te gaan reizen met haar man. Die werd echter ziek en overleed en Hermus ging weer aan de slag in het onderwijs. 'Toen ik 65 jaar werd en moest stoppen met werken, vond ik dat helemaal niks. Ik wilde doorgaan en dat mocht van de directeur. Dat ik nu toch stop is omdat mijn verstand zegt dat ik plaats moet maken voor jonge mensen die niet aan de bak kunnen komen. Maar ik

'Eigenlijk zou elke jonge leerkracht een oudere co-teacher of coach moeten hebben.'

missen!

zie er wel als een berg tegenop. Met mijn kennis, kunde en energie kan ik wel door tot ik tachtig ben. Maar dat lijkt me niet verstandig.'

BEMOEDEREN

Haar jonge collega vindt de reden waarom Hermus stopt goed en nobel: 'Onze lio komt bijvoorbeeld niet aan de slag. Maar ik ga Nettie wel heel erg missen. Ik heb zo veel van haar geleerd! Eigenlijk zou elke jonge leerkracht een oudere co-teacher of coach moeten hebben. We vullen elkaar heel goed aan.' Hermus knikt:

'Ja, Angela is een kei met computers en ik niet, dus dat heb ik van haar geleerd.' Lachend: 'Ik heb nu ook redelijk door hoe het digibord werkt bijvoorbeeld. Verder heb ik van Angela geleerd om in niveaugroepen te werken. Niet dat ik daar echt een voorstander van ben – want je zou als leerling maar altijd in dat laagste groepje zitten! – maar deze school werkt zo en ik dus ook.' Kouwenhoven somt op wat Hermus haar allemaal geleerd heeft: 'Het hoofd koel houden in hectische tijden, strak organiseren, structuur aanbren-gen, energiek zijn, je motor gebruiken. Normaal ben ik zelf wel vrij georganiseerd en gestructureerd, maar als dat even niet zo is, is Nettie daar. Waar ik anderen bemoeials of betweters vind, neem ik van Nettie dingen aan. Ik laat me soms lekker door haar bemoederen.'

RELATIVEREN

Wat jong vooral van oud geleerd heeft, is relativeren. Kouwenhoven: 'Ik ben gedragsspecialist en ben veel bezig met kijken naar symptomen van mogelijke stoornissen, met stickertjes plakken, labelen. Maar Nettie zegt: "Dat kind komt gewoon niet mee." Zo kun je het ook zien ja. En die meer accepterende houding geeft vaak betere resultaten dan dat labelen.' Hermus beaamt: 'Er was vroeger geen adhd of pdd-nos, want die termen bestonden nog niet. We zagen alleen dat sommige kinderen niet mee kwamen. Dat waren er niet zo veel. Ik weet niet wat beter is, toen of nu. Ik denk wel dat kinderen nu specifiek-er geholpen worden. Vroeger kwam het héle kind niet mee.'

Waar beide dames zich wel aan ergeren is de enorme administratieve last van tegenwoordig. Hermus: 'De enorme stapels nakijk-werk die Angela op haar bureau heeft! En dan heb ik het nog niet eens over de groeps- en handelingsplannen en onderwijskundige rapporten.' Kouwenhoven haakt in: 'Tien van de dertig kinderen in mijn klas hebben te maken met externe partijen, zoals psycholo-gen, jeugdzorg, maatschappelijk werk. Daar onderhoud ik ook contacten mee. Dat is niet erg, dat hoort erbij, maar waarom alles op papier zetten en stapels bewijzen leveren voor een indicatie en extra hulp? Wij komen niet uit een ei hoor! We gaan echt geen hulp aanvragen als er geen hulp nodig is.'

UITHUILEN

Hermus betwijfelt of haar aanwezigheid in de groep zin heeft voor de kinderen. 'Ja, voor Angela heeft het zin, maar worden de kinderen er beter van?' Kouwenhoven vindt van wel: 'Ja zeker, wij kunnen op die dag de groep van dertig splitsen in twee groepen van vijftien. Dan kunnen we bijvoorbeeld aandacht besteden aan de pennengreep of de netheid van het schrift.' Hermus knikt, maar zegt ook: 'Het is een druppel op de gloeiende plaat. Als je de leerlingen écht genoeg aandacht wilt geven, moet je terug naar groepen van twintig leerlingen.'

Hoe nu verder, zonder elkaars steun? Kouwenhoven: 'Uithuilen. En dan steeds als ik het even niet meer zie, bedenken: "Hoe zou Nettie dit doen?"' En Hermus zelf: 'Ik ga mezelf verder bekwamen in computeren en me meer met kunst bezighouden. En vooral leuke dingen doen! Maar Angela mag altijd wat werk komen brengen hoor!'

Ciska de Graaff